

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő háborúban léte miatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " | Egy óra " 20

A legujabb vendég.

Makó, okt. 1.

Vártuk, ha bizonyos szorongó érzéssel is, nem meglepetés hát a megérkezése. Amikor először híre jött, hogy a szerb és orosz hadseregben pusztít a kolera, lehetetlen volt nem tudnunk, hogy a mai viszonyok között ez a rém föltételemlé felül írt is a fejét. S ez mind valószínűbbé lett, amint az ország különböző részéből jött a hivatalos jelentés, hogy a kolera beköszöntött itt is, ott is.

A magyar földre került átok már is leadta névjegyét. Mint várt vendég csellekedte ezt, akit ugyan szívesen látnánk a portánkon kívül, de mert erre momentán nincs mód, e pillanatban nincs más kötelességünk, mint gondoskodni arról, hogy kolera ártalmatlan látogatása minél rövidebb a lehetőleg kevéssé kellemetlen legyen.

Ennek elérésére pedig sok minden áll a rendelkezésünkre. Az első kötelességünk, hogy a bajtól meg ne ijedjünk. Nem csupán azért, mert arra abszolút semmi okunk, de azért is és legfőképpen azért, mert a megijedt embernek soha sincs helyén az esze s nem tudja: mit is csináljon kellemetlen vendégével, hogy attól szabaduljon. Míg a nyugalom akárhányszor meghozza a mentő ötletet.

Nem célnak ezáltal orvosi szabályok taglalásába bocsájtogni. Jól ismeri azokat mindenki s aki természetfölötti nem rendelkezik bizonyos tisztasági érzékkel, annak hiába magyaráznák, hogy a fenyegető veszedelem ellen egyik legbiztosabb óvószó a tisztaság. De ismételjük: ezeket az igazságokat már régen ismeri a közönség s nem csak azok tudásán, vagy nem tudásán múlik a baj.

Számtalan példával tudnók igazolni, hogy lelki momentumok néha jelentős szerepet játszottak fizikai elváltozások körül. Arról nem is szólunk, hogy a vácogó ember hipokondriássá lesz s ezzel, amikor idegeit gyöngíti, a mások féltelmét természetesen fölébresszi. De még ennél is jelentősebb, hogy valósággal riadalmat okoznak azok, akik az ilyen időkben nem tudnak komolyan viselkedni s nem felnőttekhez méltóan rémképeket látnak mindenben s ezzel meggyöngylik az emberitársak ellenálló képességét is.

Ezért hangsúlyozzuk, hogy nem elég ma az orvosi rendelkezéseket betartani. Komoly figyelemmel kell lennünk arra is, hogy a mi tulzott féltelmünk ragadós s hogy a helyzetten azzal úgy sem segítünk.

A kolera egy új ellenségünk, a melyet csak nyugalommal, türelemmel győzhetünk le, akár a régi. Tehát az eddigi receptünkön ne változtassunk.

Az oroszokat kivertük Magyarországból.

A déli harctéren is győzelmesen nyomul elő hadseregünk.

A muszka leigázására pár nap múlva egyesülnek a szövetséges hadak.

Ma sem a déli, sem az északi harctérről jelentősebb hír nem érkezett. Bár ugye délen, mint északon hadaink előnyös helyzetben vannak. Délen, a szerb harctéren hadaink rövid időn belül végeznek az ellenséggel. Utána egyesülnek északon a szövetséges hadak az orosz moloch elleni döntő csatára.

Mai híreink a következők:

Nagy győzelem a déli harctéren.

Mitrovicáról jelentik: Offenzívánk Szerbia belsejébe diadalmasan tör előre, a szerbek ellenállása minimális. A 8 ik hadtestünk Detanánál öt és félszer szerbet fogott el. Most már bizonyos, hogy a szerbek nem képesek offenzívánkat feltartóztatni. A szerb főhadserő szakadatlanul visszavonul és a visszavonulása szinte menekülésszerű. Csapataink a visszavonuló szerb sereget üldözik.

Frigyes főherceg győzelmi hadparancsa.

Bécs, okt. 1.

A cs. és kir. hadsereg főparancsnokság a következő hadsereg-parancsot bocsájtotta ki:

— A helyzet ránk és a szövetséges német hadseregre kedvező. Az orosz offenzíva Gallciában az összeomlás előtt áll. A német csapatokkal együtt az ellenséget, a mely Kraszniknál, Zamoscnál, Ins-terburgnál és Tannenbergnél vereséget szenvedett, ismét le fogjuk győzni és meg fogjuk semmisíteni.

A Franciaország ellen operáló német főerő feltartóztathatatlanul mélyen benyomult ellenséges te-

rületre. Új nagy győzelem ott küszöbön áll.

A balkáni harctéren az ellenség országában harcolunk.

A szerbek ellenállása bennülni kezd. Beleő elégedettség, felkelések, nyomor és éhínség ellenségeinket hátfafnyagatják.

A monarchia és a szövetséges német birodalom együttesen és elsőséggel állanak egymás mellett, hogy a gonoszul reánk kényszerített háborút a győzelmes befejezésig végig küzdjük. Ez az igazság a helyzetről.

Kihirdetendő valamennyi tisztnek, a legénységnek pedig anyanevelén.

Frigyes főherceg,
lovassági tábornok.

Románia mellettünk.

Bukaresit jelentés szerint a tegnap este megtartott koronatanács, amelyen Károly román király elnökölt, újból a szigorú semlegeség mellett foglalt állást. A király egyórási beszédben okolta meg, hogy miért szükséges Romániának szigorú semlegeséget tanúsítani. A király beszédében hangsúlyozza, hogy Romániának fontos érdeke, hogy a monarchiával a barátságos viszonyt fenntartsa.

— Az osztrák-magyar monarchia feldarabolása — mondotta Károly király — egyben Románia pusztulását is jelentené.

Bulgária Oroszország ellen.

Szófia, okt. 30.

A Cambana éles hangú cikke közöl, amelyben megtámadja a szláv jótékonyági egyesület sinökét, Bobcsev-et. Bobcsev az orosz fegyverek győzelméért a vidéki városokban istentiszteleteket akart ren-

dezíteni. A Cambana kijelenti, hogy a bolgár kormány álláspontját támogatja akkor, amikor azt hangsúlyozza, hogy a bolgár népnek felhívása egy idegen állam győzelméért való imára, kivált egy olyan állam győzelméért, mely az egész világháborút okozta és amely a macedón rablókat és a macedóniai bolgárok ezreinek gyilkosait pártolja, profanizálása sunak a legzsenőbb érzésnek, amely a bolgár népben él Oroszország ellen.

A szerb lakosság Görögországba menekül.

Szaloniki, okt. 1.

A lapok jelentése szerint Szerbia végzetes katasztrófa felé halad. A lázadás óráról órára nagyobb mérvet ölt. Köprülükben bolgár bandák a konakot és egy hatalmas fegyvertelopot a levegőbe röpítették. A város lakosságának legnagyobb része, amelyet a folytonos rekvizíciók teljesen kimerítettek, szintén csatlakozott a felkelőkhöz. A lázadás központja Gwagneh. A szerb kormány most attól fél, hogy Kocsana, Istip és a többi városok lakossága szintén csatlakozni fog a mozgalomhoz. Üz-kübbe az utat katonailag elzárják. A helyzet oly komoly, hogy naponta százával érkeznek a menekülők a határon át.

A szerbiai hadműveletek.

Biszaka jelentik, hogy a monarchia seregének szerbia offenzívája sikeresen halad előre. A szerbeknek az a kísérlete, hogy ezt a Száván állított újabb betöréssel megakvarják, teljes fiaskóval járt, mert a Száván állított alárendelt minőségű, csekélyebb számú szerb csapatot a közelben levő határvédő csapataink szonnal kiverték az országból.

Hírek a szerb harctérről.

A déli harctérről hivatalos jelentés ma nem érkezett, de félhivatalosan jelzik, hogy a monarchia seregének offenzívája sikeresen halad előre Szerbia belsejében. A többi mai hír az eddigi harcok apróbb részleteiről és a szerbiai állapotokról számol be. Egyik híradás azt jelenti, hogy a monarchia csapatai Szerbia területén egy 4400 emberből álló szerb gyalogezredet ejtettek foglyul. Frigyes főherceg napiparancsban közli, hogy a szerbek ellenállása bennülni kezd. Hír jött arról is, hogy a kolera Szer-

blában olyan nagy mértékben növekszik, hogy a külföldi diplomatai ugyasólván valamennyien elágyták a mostani szerb fővárost, Nist. A szerbek macedóniai alattvalóikkal folytatják kegyetlenkedéseiket és ezzel csak jobban szilják a maguk ellen való gyűlöletet és elkeseredést.

Aggodalom Antwerpenért.

Berlin, okt. 1.

Rosendaalból jelentik: A francia hadvezetőség nagyon aggodt Antwerpenért, fél, hogy a vár a legrövidebb idő alatt el fog esni. A londoni belga követ ezt írta Bordeauxba egy francia politikusnak:

- Egy kis sereg utolsó maradványával küzdünk még, ez idő szerint ellenállunk és meg bíznánk a szövetséges seregben, hogy idejekorán jön a felszabadulás, de a remény egyre halványabb, félünk, hogy már késő lesz. Az ellenséges túlerő igen nagy. Képzelt katonaságunk már majdnem teljesen elvesztett az eddigi csatákban és most csupán olyan önkéntes csapatok állnak rendelkezésünkre, amelyeket hevenyézve képeztek ki.

A Rosendaal-i távirat megjegyzi ehhez, hogy Bordeauxban megosztanak a vélemények Antwerpen felől. Delcassé például azt követeli, hogy utolsó csepp vért kell harcolni Antwerpenben, amíg a francia hadsereg fel nem szabadítja a várost. Mindennap buzdító táviratokat küld Antwerpenbe. Ellenben a francia katonai szakértők véleménye szerint minden ellenállás reménytelen Antwerpenben. Azt kívánják Bordeauxban a katonai körök, hogy Belgium kérjen fegyverszünetet a ezzel vigasztalják a belgákat, hogy a döntés nem Belgiumban, hanem a franciáországi csatatéren fog megtörténni.

A németek nagy harcai.

Megkezdtek Antwerpen bombázását.

A nagyvezérkar közli: A nagy főhadiszállás szeptember 29-én este 9 órakor: A hadsereg jobbzárnyán Franciaországban ma eddig ismeretlen harcok voltak. Az Oise és a Maas közti harcokban általában nyugalom van. A Maas erőddel szemben álló hadsereg visszautasította a Verdunból és Toulból intézett újabb francia kirohanásokat. Az otkomló tűzréteg tegnap Antwerpen egyes erődei ellen a tüzelést megkezdte. A belga erőknél a körülfáró vonalunk ellen intézett előretörését visszautasítottuk.

Keleten az oroszoknak a Njemen folyón keresztül Suwalki kormányzóság ellen intézett előretörését megállításítottuk.

Ossowic vára ellen tegnap kezézték a támadást.

A Manchester Guardian írja: A németek hadállása Aisne mellett olyan erős, hogy az valóban meglepő számba mehet. Mindegyik támadásnak ellenállt és teljes sikerrel bevehető. A németek jely teljesítményét mutatják meg a hadállások megerősítésének, ame-

Német repülőgépek Páris felett.

Berlin, okt. 1.

A német repülőgépeknek Páris fölött való újabb megjelenéséről a „Berliner Tagblatt”-tal újabbán a következőket közli: Turinból szeptember 28-iki kelte: Mint utólag jelentik, vasárnap két Taube rendszerű repülőgép északról jövet keresztfelhaladt Páris felett.

Az egyik körülbelül 11 óra tájban jelent meg és összesen hét fázék alakú bombát dobott le a városra. Néhány bombán másfél méter hosszúságú, keskeny zászló volt, amelynek felírása így hangzik: „A németek visszatérnek! Üdvözlés a fedélzetről!” A többi bombán csupán a zászló volt egy hozzáírt névjegygyel. Az egyik bomba a Szajna jobb partján esett le, közvetlenül a moszkói herceg palotája mellett. Ez a bomba ölte meg azt a két polgármestert is, akikről a lapok már hírt adtak.

Egy másik bomba egy osztrák erzsébeti palotájának tetőzetét rombolta szét; egy harmadik bomba pedig a Bois de Boulogne-ban esett le, ahol az o. legelső állatok közül többet elpusztított. A többi bomba egyes utcákra hullott le, ahol azonban állítólag kevés kárt okozott. A második repülőgép délután jelent meg Passy fölött, ahol heves tüzelést indítottak rája.

Ennek a gépnek csak annyi ideje maradt, hogy egyetlenegy bombát dobhasson le, mert időközben a francia repülő osztag szonnal üldözőbe vette. A német repülőgép azonban elmenekült. Páris lakossága természetesen e helyt aggodalomban van a német repülőgépek ismételt megjelenése miatt és általában a megbotránkozás a saját aviatikusok ellen, akik sehogy sem tudják a német repülőgépeket távol tartani a francia fővárostól.

ciáország lakosságában Hindenburg tábornoknak az oroszok felett aratott fényes győzelme előidézték. Livolszki orosz nagykövetnek elküldték a lakására a Libéré című lapot és vörös ceruzával megjelölték a lap vagy harmincsoros cikkét, melyben kifúj, hogy a pétervári kormány Franciaországgal és annak hadi céljainak nem törődik. A franciák ezenteleg az angolokra is néhszteleket, Ribot pénzügyminiszter a legutóbbi minisztertanácsban keserűen panaszkodott, hogy Augüa tőkésai pénzügyi műveleteit a várakozásnak egyáltalában meg nem felelő módon támogatják.

A Telegraph jelenté Antwerpenből tegnap kelte: A németek tegnap délután megkezdtek Waelhem, Sanct-Matrina és Waver erőddök bombázását. Hivatalos belga közlés szerint a németek éjszaka behatoltak Mechelnbe.

A Mecheln körüli harcokban a németi nehéz tűzréteg határozott parancsot kapott, hogy ne társuljon a városra, hogy hlymódon a székesegyház kímélhető legyen. A belgák azonban a Mechelnből északra levő Waelhem erődből nehéz gránátokat löktek a németek által megszállva tartott városba.

Halálos rémület Párisban.

Genf, okt. 1.

A nagyszámu sebesült-vonatok érkezése, valamint a hivatalos hadi jelentések lakonikus rövidsége miatt Páris lakosságának idegessége a legutóbbi huszonnégy órában erősen fokozódott. Suiyos szemrehányásokat tesznek a kormánynak és a hadvezetőségnek. A francia sajtóban hangok hallhatók, hogy Anglia csak halványos katonai támogatásban részesíti Franciaországot. Általában attól tartanak, hogy a francia hadsereg már a legközelebbi napokban kénytelen lesz a párisi vonalig visszavonulni.

A kárpáti betörés visszaverése.

Ungban egyetlen orosz sincs.

Ungvár, okt. 1.

Tegnap Ungvárra érkezett egy magyaros vezérkari társ, aki felkérte a gróf Szláray ungmegyei főispánt és hivatalosan közölte vele, hogy csapatainknak az éj folyamán és tegnap reggel az Uzsok körül folytatott harcai eredményteljesen járak és sikerült kiverni az ellenséget, amelyet egészen Siankiig szorítottak vissza.

Az egész uzsoki hegyszoros ismét birtokunkban van. Az uzsoki harcokban az oroszok igen súlyos veszteségeket szenvedtek.

A határvédő csapataink megerősítése egyre tart.

Haszonbérbeadás.

A Borotvás örökösök tulajdonát képező gerizdési kenderföldök, 14 kishold belső járandó és egy darab ardiesi szőlőföld 1914. október 1-től haszonbérbeadók. Értekezhetni lehet dr. Kozma János makói ügyvédnél.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár: Október. 2. Pátek Róm. kath. Leodegár. Protestáns Leodegár. Görög Orosz szept. 19. Trofim vt. Nap kel 6 óra 0 perokor, nyugszik 5 óra 38 perokor.

Időjárás. Csendes és hűvös idő várható, legfőleg keleten kevés esővel. Sürgönyprognózis: Hűvös, keleten elviseve csapadék. Déli hőmérséklet: 11-9 C.

— Október 1. Csend jellemzi mostani közéletünket. A várakozó hangulatlanságot csak néha zavarja meg egy-egy hír a harctérről. Nem ártunk semmit a régi október elajeléből, - pedig október elseje a berukkolás napja. A figyelő szem nem találja a duhajkodó, mulatozó legényeket; a friss fiatalok az idén már régen elénekefték: „Zsindelyezik a kaszárnya tetejét”... és máholnap a jövő év ujjonca is eltávoznak körükből. Eltávoznak, elmennék a harctérre, mert a haza vezérlében van. Ezért mennek el serdült ifjak, mert hisz „a hazának mindent van joga követelni tőlük.” Nem vonhatjuk el tőle lepdrgább kincstárat: Gyermekünket. Nem zajos most nálunk október hó elseje. Csak a harctér zajos. Nem uat nema csend áll meg a kedélyeket, de nem késhetik már messze a teljes győzelem órája, mikor minden magyar lelkéből az örömmel üdviváló hangja, mely után a népek boldogító béke kora következik.

— Nyugdíjazást kérő tisztviselők. A szeptember hó 23-án megajelt városi tisztújítás alkalmával a képviselőtestület nem választotta Bán Zeigmond dt főügyésznak, Vajda István főpénztárnoknak és Czeglédrom Lajost könyvelőnek. Mind a három tisztviselő igen hosszú időn át állott a város szolgálatában. E három tisztviselő, hivatkozva a városról ottlét szolgálati időre, kérvényt adtak be a várososhoz, melyben szolgálati idejüknek megfelelő nyugdíjat kértnek.

— A népfelkelők szemléje. Amint már közöltük, a makói népfelkelési bemutató szemle október hó 13., 14. és 15-én lesz. Az 1894. évben született makói illetőségű népfelkelők október 13., az 1893. és 1892. évben született népfelkelők október hó 14-én, az 1894, 1893 és 1892-ben született vidéki illetőségű népfelkelők pedig október hó 15-én tartoznak Szegeden a régi gimnázium épületében reggel 8 órakor megjelenni. A szemlére jelentkezők elutazás előtt megkapják az ingyen utazásra a jogosító igazolványt.

— Tanyai istentisztelet. Vasárnap, azaz október hó 4-én a komlósi bala iskolában tartók a tanyai ref. híveknél istentiszteletet. — Ari Antal tanyai hitoktató.

— Meghalt egy makói katona. Ma érkezett a mosztári katonai kórházból Makó várososhoz egy értesítés, amely szerint Erdel István 46. gy. e. 9. ez. katona szept. 16-án meghalt. Halálát az ellenséges erlyő által okozott fejsz okozta. Erdel István deák jó magyar katona volt, nevét szersíttel fogjuk megörizni, ott temetik el a katonai temetőben. Családi viszonyait a hatóság most állapítja meg és ha hozzátartozói ezelekre szorulnak, természetesen minden hatóság részéről a legelőzékenyebb elbánásban lesz része a családnak.

A moratórium meghosszabbítása. A miniszterium elrendelte a moratóriumnak két hónappal való meghosszabbítását, még pedig úgy, hogy a szept. 30-ig lejárt tartozások mind november 30-ig halasztatnak el, az októberben és novemberben lejárt tartozások pedig a lejáratától számított két hónapi halasztást kapnak. Fizetni kell a moratórium alatt az augusztus 1-eltől végzett, ugynevezett szellemi munkateljesítmények után járó költségekből és díjakból a lejárt tartozásokat; ide tartoznak az orvosi, ügyvédi, mérnöki, írói és művészi, közvetítői és ügynöki díjak is. Fizetni kell továbbá az augusztus 1-eltől szállított áruk és más ingó dolgok lejárt vételárát és az augusztus 1-eltől végzett ipari munkateljesítmények lejárt ellenértékét október 15-től és amely nyíltan később járna le a tartozás, a lejáratától számított havi 10 százalékos részletekben.

Munkás sorsa. Borla Imre lakatos tanonc, a Vásárhelyi utca 24. szám. latti iskolához egy motoros fűrészes beszállításánál segített, amikor egyik kerék jobb kezének mutatóujját a kocsivázhoz szerelték és összezúrták. A szerencsétlenül járt tanocot lakásán ápolják.

Adományozás. Dr. Friedl Árpád fogorvos a makói Dnke. iskola-egyesület költődíj számára egy száz koronát adományozott.

Anyakönyvi hírek. Házasságra jelentkeztek: Szalontai Imre Kiss Máriával. Elhaltak: Bálint Viktória 9 éves, Herzeg József 2 hónapos korában.

Tisztelettel értesítem a szülőket és gyámokat, hogy az Őszi táncanfolyamot október hó 20-án megkezdem. Beiratkozni bármikor lehet Barsay-utcai házamnál.

Tisztelettel:
Érdeky József,
okl. táncművész.

Gróf Károlyi Mihály Bécsbe érkezett.

Elmondja, hogy mi történt vele.

Gróf Károlyi Mihály ma reggel Genován, Velencén, Grácón át Bécsbe érkezett és a Sacher-fogadóban, ahol megszállott, lapunk tudósítójának a következőket mondta:

Politikáról természetesen nem tudok beszélni, először azért nem, mert nem vagyok tájékozott, má sodszor meri most a politikában csak egy cél lehet: a veszedelem elhárítása, a győzelem. Mindenki fogja félre politikai programját és csak magyarnak tekintse magát.

Szerencsétlen időben érkeztem Franciaországba. Ha csak egy nappal korábban jövök, zavartalanul utazhattam volna tovább, így azonban a legnagyobb időfordulásban a mobilizáció felépítésén értem oda és elfogtak. Először Havrebant tartóztattak le, aztán szabadlábra helyezték, mert bebizonyítottam, hogy Ausztria-Magyarországgal még nincs háború. Elküldtek Spanyolországba, de útközben ismét elfogtak és visszavitték Bordeauxba, ahol megint becsuktak. Mindezt azonban nem miot rekriminációt mondom el. Annyi a nyomorúsága a többi embereknek, hogy a mi kis szenvedésünk hoz képezt semmi. Ahol annyi százezren küzdenek és

véreznek a határokon, ott a mi kis bajaink eltörpülnek. A nyomorúságból és szenvedésekből mi csak egyet éreztünk, azt, hogy távol kell lennünk hazánktól. Csak ez a morális szenvedés volt súlyos.

Öt-hat hétig fogságban lenni azzal a kilátással, hogy ott kell maradni a háború végéig, ez a gondolat emésztett. Azzal ijesztetlek beennünk, hogy egy esztendőnél hamarabb nem lesz vége a háborúnak s addig Bordeauxban kell maradnunk. Bordeaux el volt árasztva hamis hírekkel. Éreztem, hogy hamis hírek, tudtam, hogy hamisak, mégis sokszor azt kellett hinnem, hogy hátha van bennük valami igazság. Egy percre sem volt nyugtom.

Elbocsátottak volna becsület-szóra, ha megfogadom, hogy a franciák érdekei ellen sohasem fogok cselekedni. Erre azonban nem akartam szavamat adni. Ugy éreztem, hogy nekem legkevésbé szabad ezt tennem, a ki annyira témadtam a politikát, a mely ezt a háborút előidézte. Hogy éppen én legyek az, a ki szavamat adjam, noha nem voltam katonas, — lehetetlenségnek tartottam. Lehetetlenségnek mint pártvezér, mint olyan pártot a vezetője, a mely annyira exponálta magát az aktuális közpolitikai kérdésekben is. Dokumentálni akartam, hogy a mi a múltban elváltam, azt a háborúban félre kell tenni. Nem akartam okot adni arra, hogy azt mondhaszák, könnyű és kényelmes dolog nekem arra adni szavamat, hogy Franciaország ellen nem fogok cselekedni. Ismételt választottam a hadifogságot, a bizonytalanságot, a nélkülözést.

Szabadlábra helyezésem minden becsülettel és minden engem nem nélkül történt. Tulajdon képpen magamnak is titok, hogy miért és hogyan bocsátottak el. Azt kell föltételeznem, hogy valami szerencsés tévedés lehetett a dolgban. Valószínűleg annak köszönhetően szabadulásomat, hogy mikor Bordeauxba érkezett a francia kormány, a polgári hatóságok vették át az intézkedést a hadifoglyok fölött, a kiket eddig a katonai hatóságok tartottak lezárva, vagy felügyelet alatt.

Lehetséges, hogy a nagy zűrzavarban megtelepedtek arról, hogy én nem akartam becsület-szavamat adni arra, a mit föllem követeltek. Mikor újból tiltakoztam és követeltem, mondják meg, hogy miért tartanak becsukva s végül sikerült képviselői voltomat is bebizonyítanom, azt kérdezték tőlem, hogy hová akarok menni? Azt feleltem, hogy Spanyolországba. Némi idő múlt és csekély huzavona után megengedték.

Lehet, hogy rokonaim is közbenjártak érdekemben, de e percben ezt még biztosan nem tudom. Az igazságnak tartozom azzal, hogy míg be nem igazoltam képviselői voltomat, rosszul bántak velem, de miután bebizonyítottam, hogy képviselő vagyok, jobb dolgom volt, mint hiszem, nem bántak velem rosszabbul, mint a hogy itt bántának egy visszatarított francia képviselővel.

Becsülettel megemlítem gróf Károlyi Mihályt, hogy mikor gróf Berchtold közigazgatási tanácsos elment Bécsbe, hogy ő Bécsbe érkezett, ebédre hívta meg. A gróf délután fél két órakor ebédre meg a közigazgatási tanácsoshoz.

Hogy folyt le az uzsozi kaland?

Ma délután Budapestre érkezett Ungvárról dr. Fényes Vilmos ügyvéd, aki az Uzsok és Csontos közt levő községek menekülteivel beszélt és így e szemtanúk előadása alapján tisztá képet nyert az uzsozi betörésről.

Lapunk munkatársa felkereste dr. Fényes ügyvédet, aki értesüléseit a következőkben volt szives előadni:

Uzsok község fölött a szoros őrizetével egy népfőlkelő század volt megbízva. A század 150 főnyi katonából állott. A népfőlkelők a vasúti hidat őrizték, amely Hajasad felé visz.

Pénteken dél felé egy lengyel zsidó rohant a népfőlkelő század parancsnokához és jelentette, hogy jönnek a kozákok az Uzsozi szoroson át. A hadnagy rögtön értesítette erről a néhány kilométernyire lévő hadtápszázalaj parancsnokát, aki viszont Homonnára táviratozott katonaságért. A népfőlkelők néhány órán át erős tüzeléssel visszatarították a kozák előőrseket, amíg külön vonaton meg nem érkezett a katonai segítség, amely egy úteget is hozott magával. Ezután, mivel az oroszok nagy túlsúlyban voltak, csapatunk Hajasadon, Ligetesen, Fényveszölgyön és Malomréten át egészen Csontosig visszavonultak, ahol azután további erősítést kaptak, felvették a harcot az oroszokkal.

Két napig tartott az ütközet. A mi csapatunk bátran harcoltak és lépésről-lépésre visszahódították az elhódított területet és az oroszokat, akik nagy veszteséget szenvedtek, visszahúzódtak az uzsozi szoros felé.

Hősiiesen harcoló népfőlkelő századunk, amely Uzsoknál pénteken órákig feltartóztatta az ellenséget, csak kevés veszteséget szenvedett. Parancsnokunk, az éjjeli harcokban meghalt és most Ungváron betegesen fekszik.

Ma már olyan jelentékeny haderő áll az oroszokkal szemben Ungban, hogy az ellenség újabb vakmerő kalandjától nem lehet tartani.

Az uzsozi szoros, amelyen a vasút a galiciai Siankiig keresztülhalad, körülbelül 40 méter széles és két oldalt 800 méter magas erdős hegyesség határolja. Megállapították, hogy az oroszok Siankiban gyűltek össze. Az orosz ágyuk a községekben csak nagyon kis kárt okoztak.

Egy Máramaroszigetről Budapestre érkezett utas a következőket mondotta el lapunk munkatársának, az oroszoknak Toronyánál és Körösmezőnél történt betöréséről:

Az oroszok az elmúlt pénteken a toronyai szoroson jöttek be Magyarországra. Mivel a katonai erő rögtön rendelkezésünkre állott, az ellenség nem juthatott messzire. Csapatainknak két napon hárban sikerült őket visszahúzóítani Körösmezőig, amely csak 20 kilométernyire van Toronyától. Az oroszok innen is visszavonulóban vannak Toronya felé.

Körösmezőnél is bejöttek az oroszok, de itt már erős osztrák-magyar csapatok állottak szemben, úgy hogy előnyomulásuk megakadt. Bizonyos, hogy talán még a mai nap folyamán visszakergetjük őket a szoroson.

DR. SÜSZ FERENC

Megyeház-utca 3. sz.
alatt (Fodor-házban) lakik

REGÉNY.

Egy világváros rejtelméi.

(619)

83. fejezet.

Néma sirok.

Ott még minden úgy volt, a mint elbágyta.

Az öreg nagymama és a vén Kati néni úgy ápolták, úgy gondozták rzi a kis szobát, mint valami drága és kedves ereklyét.

— Oa, csak a Kati néni erre figyelne, ő megadna engem erősiteni, ő visszatudná adni lelki nyugalmamat, kedves és szent becsüzetével.

A folyosó ezen részén azonban senki sem jár.

Mind az öreg nagyságos asszony lakosztálya felé tolongtak a cseléddek is, egytől egytől elbucsnizni óhajtottak volna szeretett uraójkától.

A haldokló felsőhajtott.

— Uaokám szobájában egy arckép függ . . . a Piroska képe . . . hozzátok be . . . hozzátok be . . . mag akarom csókolni . . .

A képet Derecskey futott.

Amint benyitotta az ajtót, majdhogy kővé nem dermedt. Az asztalon lámpa égelt s az asztalra ráborulva — Piroska imádkozott.

— Piroskám! Piroskám! mondá Derecskey kitörő örömmel, midőn meglepetéséből magához tért. Hát itt vagy? Megjöttél? . . . A jó isten vezérelt ide, a nagyanya haldoklik és éppen az arcképedet várte, hogy utójjára megcsókolja. Jár, nyujtsd a karodat, beviszlek hozzá, a többiről pedig később beszélünk . . . Itt minden a tiéd, nagyanya reád hagyott mindent. Itt kell maradnod, a kastélyt, birtokot és gazdaságot gondoznod. A pap megmondja neked nagyanya utolsó üzenetét . . .

Piroska rokkadozva emelkedett fel az asztal mellől.

Derecskey vállára borult és keservesen sírni kezdett.

Derecskey vigasztalta.

— A képet! A képet! kiáltoita a sietve belépő tisztelendő ur. A nagyasszony rögtön meghalt! . . . Vagy úgy? Itt a kép eredetije maga? szölt visszahökkenve. Jöjjön kisasszony, mert a következő percben már késő lehet!

Piroskát Derecskey és a pap vezették a haldokló ágyához.

Az öreg Taranyé névesedő szemei fennakadtak. Merveen rá nézett Piroskára, nem tudta már valósággal vagy képzeletben látja kedves unokáját . . . karjait erőtellenül kitárta . . .

Piroska reá borult és sírva csókolta a haldokló kezét.

(Folyt. köv.)

Eckhardt Vilmos

kéthalmi (Földeák) gazdasága kisebb-nagyobb

parcellákban bérbeadó.

Értekezhetni lehet a

tulajdonossal, vagy meg-

bizottjával a helyszínen.

Friss must kapható:
Iritz Sámuel özv. cégnél.

POÓR ENDRE

gyógyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szeplő, májfolt, arc- és kézvörösség és mindenféle bőrtisztáltság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfjító szer.

Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajfjító 1 korona. Piperezerek több kiállításos érmekkel lettek kiállítva.

Szép

cukor-paradicsom

naponta friss szedés kapható

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Értesítés! Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a technika legújabb vívmányának, a légnyomásos „EOLOS” házicsengők egyedi árusítását megkaptam. Az „EOLOS” olcsósága mellett biztos és rendkívül tartós üzemű, úgy hogy ezen tulajdonságainál fogva nélkülözhetetlen minden modern házban. Azonkívül a t. gazdaközönség szives tudomására hozom, hogy különféle legújabb gazdasági gépeim megérkeztek, különösen a világhírű „Kühne”-féle vetőgépeimet ajánlhatom szives figyelmükbe.

Gulácsi János vasipartelepe és gépraktára **Makón.**

TELEFON-SZÁM: 50.

TELEFON-SZÁM: 50

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részvénytársaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség szives tudomására hozni, hogy a jéggyártást és jégkihordást már megkezdtük és

KRISTÁLYTISZTA MŰJÉG

malmi irodánkban (36. telefonszám), megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi lisztüzleteinkben kapható.

50 kilóig a jég ára 6 fillér, ezen fölül mennyiségnél 4 fill.

Első magyarországi sirkőgyár.

Nálam az összes márvány- és

granit sirkővek

25 %-al olcsóbban kaphatók mint eddig voltak, mivel azokat újonnan berendezett gyáramban magam készítem.

Vasbeton sirkőboltokat

6 személyre, 25 évi felelősség mellett 800 kor.-ért vállalom 3 évi törlesztésre, kamatmentesen.

GLÜCK LAJOS

Makó, Szeged-utca, saját ház.

Kiadó hagymaföld

[szőlőség, gabona és lucernásnak

Iritz Miksánál.

Hirdetmény.

Soványban lévő mintegy 1800 öli irtás alatt lévő szőlő földem vetemény vagy gabona alá, továbbá a kertyogóban lévő faj szőlővel és faj gyümölcsfákkal beállított mintegy 2100 öli földem felesmívelés alá bérbe- adatik 1914. év november hó 1-től, 1915. évi október hó 31-ig.

Réthy Károly
ügyvéd.

Legjobb

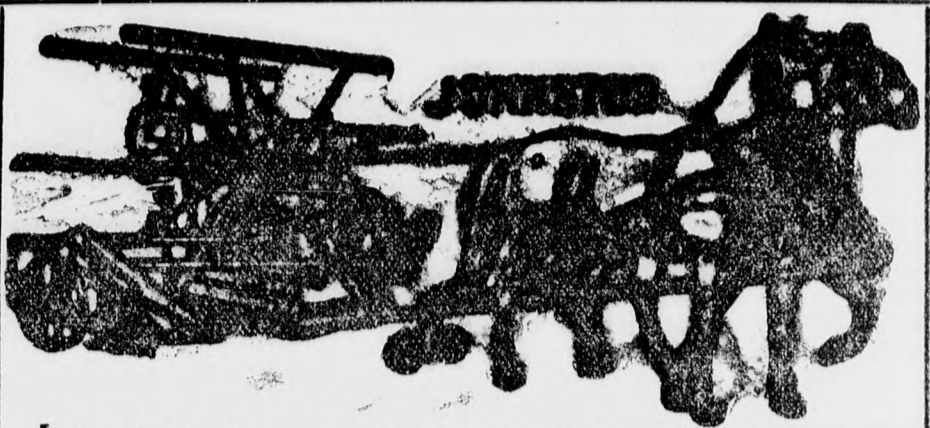
asztali- és gyógyborok

Iritz Sámuel özv. cégnél kaphatók.

Herés árpa szalma, polyva

kazalonként és ölenként eladó közel a városhoz

IRITZ MIKSÁNÁL.

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házamban) **gazdasági gépraktáramban** a legújabb modellű **JOHNSTON** kévekötős aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

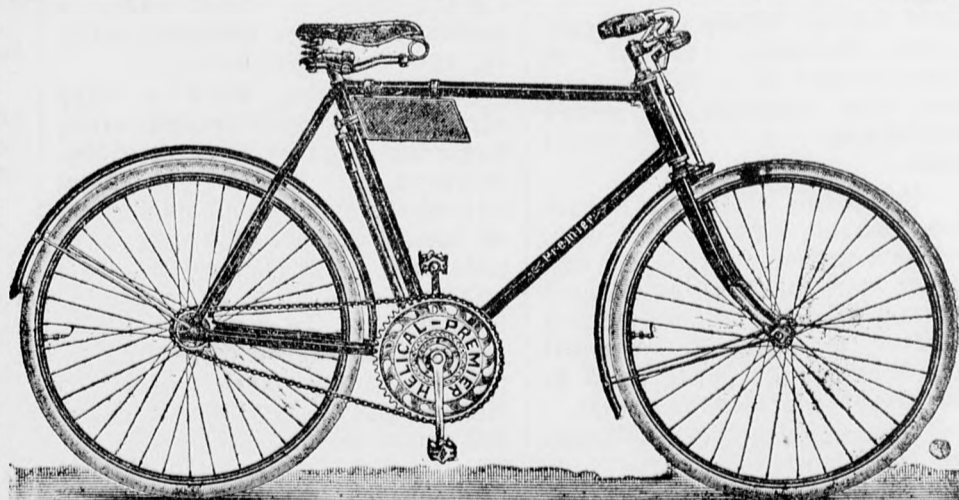
Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdnál működnek, azok legnagyobb meglepedésére, ami tényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, ugyisintén már megérkeztek a legújabb négyzetes kukorica ültetők is. — Ugy az aratógépek, mint a kukorica ültető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Fontos még az, hogy aratógépek részét nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. — Raktáron tartok kitűnő Sisal-féle kévekötő zsinógot, elsőrendű gépolajat, Bacher-féle ekéket amerikai ötköracél kormányossal, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utánzatú vas-pálcás boronákat, répa és szecskavágókat. — Együttal bátorítodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavító műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legszakoszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő géppel a legkomplikáltabb munkákat végzem. — Vízvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. — Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám. Saját készítésű szabadalmazott hagymakapák állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

Makulatur-papír

kiadóhivatalunkban jutányos árban kapható.

Világhírű eredeti
Helical Premier és Alfa kerékpárok

Legjobb minőségű piros és szürke hegyi gummik, lámpák, mindennemű kerékpáralkatrészek. Varrógépek, énekológépek, hanglemezek, hangversenytyúk, ezen gépek alkatrészei. Vizmentes ponyvák, KENDERZSÁKOK. Permetező, gummicsővek, MÉRLEGEK legolcsóbban **GLÜCK SAMUNÁL, MAKÓ.**

Kedvező fizetési feltételek!